

Terveydenhuoltolaki, hallituksen esitys

– Yhteinen sisältölaki
perusterveydenhuollolle
ja erikoissairaanhoidolle

11.11. 2010

Hallitusneuvos Anne Koskela

Lainsäädännön vaiheittainen eteneminen

Terveydenhuoltolaki – osa kokonaisuudistusta

- Terveydenhuoltolaki on sisältölaiki.
- Terveydenhuollon järjestämistä koskevat säännökset säilyvät kansanterveyslaissa ja erikoissairaanhoidolaissa.
- Seuraavassa vaiheessa on tarkoitus säätää sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen rakenteista, valvonnasta ja kehittämisestä sekä rahoituksesta.

Terveydenhuoltolain painotukset

- **Asiakaskeskeisyys**
- **Laatu ja potilasturvallisuus**
- **Perusterveydenhuollon vahvistaminen**
- **Eri toimijoiden välinen yhteistyö**
- **Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen**
- **Kustannusten kasvun hillitseminen**

Mahdollisuus valita hoitopaikkansa kiireettömässä sairaanhoidossa

Vaihe 1

**lain tullessa voimaan
1.5.2011**

Perusterveydenhuolto

Mahdollisuus valita oman kunnan
tai yhteistoiminta-alueen
terveysasemista

Erikoissairaanhoito

Mahdollisuus valita oman kunnan
mukaiselta erityisvastuualueelta

Vaihe 2

vuonna 2014

Perusterveydenhuolto

Mahdollisuus valita koko maan
terveysasemista

Erikoissairaanhoito

Mahdollisuus valita koko maan
kunnallisista erikoissairaanhoidon
yksiköistä

Toisella paikkakunnalla väliaikaisen asumisen aikana mahdollisuus käyttää
hoitosuunnitelmansa mukaisen hoidon toteuttamiseen terveyskeskusta tai
erikoissairaanhoidon yksikköä koko maassa.

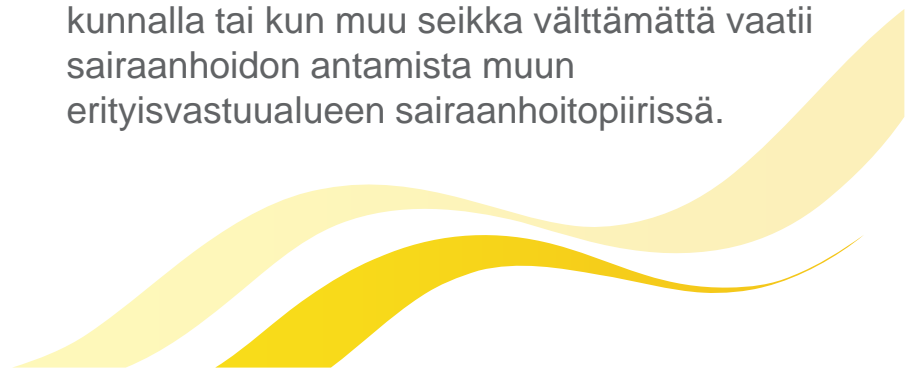
Tarkennuksia valinnanmahdollisuuteen (3/3)

Perusterveydenhuolto

- Terveyskeskuksen valinnan voi uudistaa aikaisintaan vuoden kuluttua
- Vaihtamisesta on tehtävä ilmoitus
- Hoitovastuu siirtyy 3 viikon kuluttua ilmoituksen saapumisesta
- Valinta voi kohdistua vain yhteen terveysasemaan
- Kakkospaikkakunnan terveystalvakuja oikeus käyttää oman sairauden hoitosuunnitelman mukaisesti; kokonaishoitovastuu säilyy omassa terveystalvakuksessa
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä pitkäaikainen laitoshoido eivät kuulu valinnan mahdollisuuksiin
- Kunnalla ei ole velvollisuutta tuottaa kotisairaanhoidon palveluja alueensa ulkopuolelle.

Erikoissairaanhoido

- Erikoissairaanhoidon hoitopaikka valitaan yhdessä lähettävän lääkäriin kanssa
- Valinta voi vaiheessa 1 kohdistua muuhunkin kuin kotikunnan mukaiseen erityisvastuualueeseen, jos se on tarpeen suomen-, ruotsin- tai saamenkielisen potilaan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi.
- Korkeakoulun tai muun oppilaitoksen opiskelijalle annetaan tarvittavat erikoissairaanhoidon palvelut opiskelupaikan mukaisen erityisvastuualueen toimintayksikössä
- Sama koskee henkilöä, joka työnsä vuoksi joutuu oleskelemaan vieraalla paikkakunnalla tai kun muu seikka välttämättä vaatii sairaanhoidon antamista muun erityisvastuualueen sairaanhoitopiirissä.

Laatu ja potilasturvallisuus

- Terveydenhuollon toimintayksiköiden on laadittava suunnitelmat laadun hallinnasta ja potilasturvallisuudesta.
- Kunnan perusterveydenhuolto vastaisi potilaan hoidon kokonaisuuden yhteensovittamisesta.
- Sairauksien ehkäiseminen, parantaminen ja kärsimysten lievittäminen ovat kaikki osa laadukasta sairauden hoitoa.

Potilastietojen käsittely

- Sairaanhoidopiirin alueella on kunnallisten terveydenhuollon toimintayksiköiden välillä **yhteinen potilastietorekisteri**, jonka välityksellä alueen toisessa toimintayksikössä syntyneiden **potilastietojen käyttö voidaan toteuttaa joustavasti potilaan hoidon turvaavalla tavalla.**
- Potilaan tullessa ensimmäisen kerran vastaanotolle, hänelle on informoitava yhteisestä rekisteristä ja siitä, että tietoja voidaan luovuttaa ilman erillistä suostumusta toimintayksiköiden välillä.
- Potilaalla on oikeus kieltää toimintayksiköiden välinen tietojen luovutus. Kielto kattaa tällöin kaikki toisen toimintayksikön tiedot. Lisäksi tietojen luovutuksissa edellytetään hoitosuhteen varmentamista ja käytön seurantaa.

Ensihoitopalvelu

- Ensihoitopalvelu liitetään kiinteäksi osaksi terveydenhuollon palvelukokonaisuutta. Järjestämisvastuu on sairaanhoitopiirillä, samat toimijat kuin nykyisinkin tuottavat palvelut.
- Sairaanhoitopiiri tekee ensihoidon palvelutasopäätöksen. Siinä määritellään toiminnan järjestämistapa, palvelun tarkempi sisältö, henkilöstön koulutusvaatimukset, potilaan tavoittamisajat.
- Erityisvastuualue/ensihoitokeskus vastaa
 - lääkäritasoisesta ensihoitopäivystyksestä,
 - lääkärihelikopteritoiminnasta,
 - suunniteltujen potilassiirtojen yhteensovittamisesta,
 - VIRVE aluepääkäyttötoiminnoista,
 - Hätäkeskuslaitokselle annettavien ohjeiden yhteensovittamisesta.

Hoitotakuun täsmentäminen

- Erikoissairaanhoidossa tarvittavat lisätutkimukset ja poliklinikkakäynnit on toteutettava 3 kk:n kuluessa siitä, kun lähete on saapunut.
- Lasten ja nuorten hoitoon pääsy mielenterveyspalveluihin 3 kk:n enimmäisajassa 23 ikävuoteen saakka.

Perusterveydenhuollon vahvistaminen (1/3)

- Sairaanhoidopiirin alueen kunnat laativat terveydenhuollon järjestämissuunnitelman kuntien perusterveydenhuollon lähtökohdista
 - sovitaan muun muassa
 - kuntien yhteistyöstä,
 - palvelujen järjestämisestä,
 - päivystyksestä ensihoitoineen,
 - kuvantamisesta,
 - lääkinnällisestä kuntoutuksesta,
 - yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa
 - hyväksytään sairaanhoidopiirin päätöksenteossa

Perusterveydenhuollon vahvistaminen (2/3)

- Sairaanhoidopiiri sovittaa yhteen erikoissairaanhoidon palvelut väestön ja perusterveydenhuollon tarpeiden mukaisesti
 - pth ja esh muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden
 - shp tarjoaa erikoissairaanhoidon palveluja perusterveydenhuollon yhteydessä (tarkoituksenmukaisuus huomioiden)
 - shp vastaa pth lab ja rtg sekä kuntoutuksen kehittämisen ohjauksesta ja laadunvalvonnasta
 - shp vastaa myös alueellaan tutkimus-, kehittämis- ja koulutustoiminnasta sekä tietojärjestelmien yhteensovittamisesta

Perusterveydenhuollon vahvistaminen (3/3)

- Moniammatillinen perusterveydenhuollon yksikkö sairaanhoitopiirissä
 - tukee terveydenhuollon järjestämissuunnitelman laatimista
 - antaa asiantuntemusta ja sovittaa yhteen T&K toimintaa, hoito- ja kuntoutusketjujen laadintaa, täydennyskoulutusta ja henkilöstötarpeen ennakointia alueellaan
 - sovittaa yhteen erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja soveltuvin osin sosiaalitoimen palveluja
- Terveyskeskusten tutkimus, koulutus ja kehittäminen
 - terveyskeskusten huolehtimisvelvoite
 - yhteistyö shp perusterveydenhuollon yksikön ja muiden terveyskeskusten kanssa
 - yhteistyö kansallisen perusterveydenhuollon kehittämisen verkostoihin

Yhteistyö erikoissairaanhoidossa

Erikoissairaanhoidon järjestämissopimus

- Erityisvastuualueen sairaanhoitopiirit tekevät yhdessä
- Erikoissairaanhoidon työnjaosta sopiminen ja toiminnan yhteensovittaminen
 - työnjaon on edistettävä terveydenhuollon laatua, potilasturvallisuutta, vaikuttavuutta, tuottavuutta ja tehokkuutta.
 - kilpavarustelun estäminen
 - riittävät voimavarat ja osaaminen
- Uusien menetelmien käyttöönoton periaatteista sopiminen
- Valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä asioista, joista on sovittava erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksessa

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- Kunnan strategisessa suunnittelussa asetettava paikalliset terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet
- Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen otettava huomioon kunnassa eri sektoreilla tehtävissä päätöksissä
 - esimerkiksi kaavoituksessa, rakentamisessa, asumisen suunnittelussa, koulutuksessa, liikennesuunnittelussa, jne.

Terveydenhuoltolain toimeenpanosuunnitelma

1) Eduskuntakäsittely (syksy 2010)

- HE 90/2010 on eduskunnassa käsiteltävänä:
perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan lausunnot,
sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta antaa mietintönsä
- asetusten valmistelun käynnistäminen

2) Voimaantulovaihe (kevät 2011)

- asetusten valmistelu
- aktiivinen viestintä, toimeenpano-ohjeet ja -oppaat,
- valvontasuunnitelmien laatiminen
- koordinaatio muiden lainsäädäntömuutosten kanssa

3) Käyttöönottovaihe (2011 -)

- toimeenpanon seuranta, valvonta,
- koordinaatio muiden lainsäädäntömuutosten kanssa

Asetusten valmistelu

- Asetus ensihoitopalvelusta (lausunnot saatu, valmistelu jatkuu)
- Asetus laadunhallinnan ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanon suunnitelmasta (valmisteilla)
- Asetus terveydenhuollon järjestämissuunnitelmasta ja erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksesta (valmisteilla)
- Kiireellisen hoidon perusteet ja päivystyksen järjestämisen erikoisalakohtaiset edellytykset
- Erityistason sairaanhoidon keskittäminen

Asetusten valmistelu ...jatkuu

- Kuntalaskutuksen perusteet ja laskutusmenettely
- Tasausrajan määräytymisen perusteet
- Asetus apuvälineiden käyttöön luovutuksen perusteista (valmisteilla)
- EVO-asetukset (nykyisten asetusten päivitys koulutus-EVO:n osalta ja uudet tutkimus-evo säännökset voimaan 2012)

Asetusten valmistelu ...jatkuu

- Neuvola-, koulu-, opiskeluterveydenhuollon asetuksen päivitys
- Seulonnat, asetuksen päivitys
- Hoitoon pääsy, asetuksen päivitys
- Henkilöstön täydennyskoulutus, asetuksen päivitys
- Lääkkeen antaminen lääkärin tai hammaslääkärin valvonnassa

Kiitos!

anne.koskela@stm.fi